

Jak léta šla, 1975

Názorů na to, co opravdu skvělého v hudbě přinesl rok 1975, uslyšíte přesně tolik, kolik lidí si troufne na tento tenký led vstoupit. Mou výhodou je, že jsem za takový názor skvěle placen... Přesto jsem se pokusil konfrontovat svůj vlastní s pohledy různých hudebních kritiků, anket časopisů jako byly *Melody Maker* či *New Musical Express*...

Místem, kde se náš pohled na věci protnul asi nejvíce, bych rád dnešní Musicology začal.

Led Zeppelin

Custard Pie

Takže tohle byli Led Zeppelin a úvodní píseň *Custard Pie* z jejich geniálního dvojalba *Physical Graffiti*. Mám intenzivní dojem, že zvláště první deska dvojalba je něco, co zůstalo v oboru tvrdé rockové hudby nepřekonáno – a protože čas hraje spíše ve prospěch klasiků, asi to tak už zůstane...

Druhým, a taky posledním místem, kde se beze zbytku protnulo nadšení kritické obce, nadšení fanoušků a nadšení mé, je debutové album newyorské intelektuálky Patti Smith *Horses*.

Téhle desce patří mezi všemi klasiky typu Beatles, Rolling Stones či Bob Dylan skvělé dvaadvacáté místo v hodnocení nevýznamnějších elpíček všech dob – a řekl bych že po zásluze.

Podobně jako deska Led Zeppelin mrazí a šokuje kontrasty tvrdých kytarových riffů a mystických zvukových ploch, i na albu Patti Smith uchvacuje kontrast: na jedné straně punková přímočarost – samozřejmě několik let předtím, než se punk narodil – na druhé straně lyrické obrazy inspirované francouzskou poezií... a navrch samozřejmě opět skvělý hlas, v němž se v případě Patti Smith zvláště mísí nervní úzkost s klackovitou opovržlivostí.

Já jsem se k téhle desce samozřejmě nedostal v reálném čase. V době jejího vydání mi bylo jedenáct a marně mi maminka opakovaně vyčítala nedostatek zájmu o dění na newyorské klubové scéně. Když jsem ale v někdy v roce 1984 v rockovém slovníku vydaném Jazzovou sekcí s údivem objevil jméno českého hudebníka Ivana Krále v sestavě tehdy již vyhlášené Patti Smith Group, neváhal jsem už ani chvíli...

Patti Smith

Horses

Tak... a teď si nalijeme čistého vína... Musím přiznat, že v již zmíněném žebříčku historicky nejvýznamnějších alb vystoupalo ze všech desek vydaných v roce 1975 nejvýše elpíčko Bruce Springsteena *Born to Run*. Což je bohužel bod, v němž se s oficiálním pohledem na věci zásadně rozcháším.

Poctivě jsem si celou tu desku znovu poslechl, abych pro vás dokázal najít správný song... a shledal jsem ji stejně zoufale nudnou, jako když jsem ji před léty slyšel poprvé. No, abych nekecal... tentokrát mě při poslechu nově zaujalo piano Roye Bittana v poslední skladbě *Jungleland*, stejně jako kompozice téhle rozsáhlé písně. Úplně stejné postupy totiž najdete o sedm let později na výborné desce *Love Over Gold* skupiny Dire Straits... a můžete jen uvažovat o tom, na kolik v tom hraje roli dočasná angažmá téhož pianisty právě u Dire Straits.

No, takže se Springsteenem nám to moc neklape, ale to bohužel není všechno. Musím přiznat, že dost podobně to mám s většinou tvorby dalšího miláčka kritiků, Neila Younga, jehož deska *Tonight's the Night* patřila k dalším vrcholům roku 1975. Chystám se

dokonce veřejně prohlásit, že jeden z hitů téhle desky, píseň *Mellow My Mind*, mám raději v podání beznadějně pokleslých Simply Red, než od původního autora.

A tak ještě že je tu další vyprávěč s kytarou, Robert Allen Zimmerman alias Bob Dylan, který ve stejném roce 1975, vydal jednu ze svých nejlepších desek *Blood on the Track...*

Bob Dylan

Tangled up in Blue

Tohle byla písnička *Tangled up in Blue*, což by se nejspíš přeložilo jako *Zašmodrchaný ve smutku*, kde Dylan krásně vypráví o spleenu, jenž ve vás zanechá dávný vztah, stejně jako to, jak se časem měníme a usazujeme.

Tak... a teď vás všechny převedu suchou nohou přes Atlantik, k nám do Evropy, a ovšem především do země hudbě zaslíbené, tedy do Británie. Protože i tady se děly v roce 1975 pamětihodné věci.

Kupříkladu jedna britská kapela, která původně chtěla být jakousi evropskou obdobou excentrických Led Zeppelin, vydala single, který naprosto změnil její směřování a promptně z ní učinil jednu z nejslavnějších skupin všech dob.

A ta skupina se jmenovala Queen a ten single se jmenoval *Bohemian Rhapsody...*

Queen

Bohemian Rhapsody

Pamatuju si, jako by to bylo včera, jak jsme o pár let později na gymnáziu vedli náruživé spory, kde Queeni přišli na ten skvělý nápad nazvat svou skladbu *Česká rapsodie*. Až mě jalovost těch sporů dožrala a já se vinou téhle písně vzdělal. To znamená, že jsem zjistil, že jde ve skutečnosti o *Cikánskou rapsodii...* a to proto, že Cikáni, kteří po přijetí jednoho z řady „ochranných“ dekretů museli kdysi dávno putovat dál na Západ, odpovídali na dotaz, odkud přicházejí: Bohemia, tedy Čechy. Odtud také později „bohémský“ způsob života a jiná nedorozumění.

Věcně se dá ke skladbě *Bohemian Rhapsody* říci ještě to, že její nahrávání se stalo do těch dob nejdražším nahráváním jediné skladby, ale že naštěstí tento rekord byl vyvážen jiným: skladba totiž následně strávila na prvním místě britského žebříčku devět týdnů.

Další skladbou hojně hranou v britských rádiích byla v roce 1975 písnička *Evil Woman* od druhdy velmi populární skupiny Electric Light Orchestra...

ELO

Evil Woman

Tuhle písničku složil Jeff Lynne údajně za půl hodiny. Leader a zpěvák skupiny ELO měl ostatně takový čuch na hity, jako málokdo v celé historii pop music, a později jimi bez problémů zásobil řadu dalších interpretů, Joe Cockera nebo Toma Pettyho nevyjímaje. Písnička *Evil Woman* vyšla na desce *Face the Music*, která kritikům nestála valně ani za jedovatou slinu, ovšem já ji považuji za dokonalou ukázkou toho, jak vypadal inteligentní a inspirovaný střední proud před příchodem diska a mohutné elektrifikace popu. A mám k ní ovšem i velmi intimní vztah, protože na kazetě jsem ji poslouchal už někdy v roce 1977 a snad bych ještě doma našel i deníček, do kterého jsem si přepisoval akusticky, neznaje tehdy angličtiny ani zbla, text písničky *Waterfall*, abych ji mohl tklivě kvílet s Jeffem Lynnem, kdykoli za rodiči zaklaply dveře našeho bytu.

Mimochodem, když už jsem u toho, co jsem poslouchal na našem italském kazeto-gramofonu Europhon a hrozných dvoupásmových bedýnkách před třiceti lety, měl bych přiznat, že mě k tehdy slzám dojímalá píseň *Jsou svátky od – bohové odpusťte – Karla Gotta*.

A teď si představte, že nedávno jsem si při ní znovu dojal, když s ní do rádií vtrhl irský chlapecký kvintet Westlife...

Jenže originál téhle písničky pochází až, a právě, z roku 1975. Už tehdy se s ní na úplný vrcholek americké hitparády prokotal sladkobolně pějící Barry Manilow. A písnička se jmenovala *Mandy*.

Barry Manilow

Mandy

Totíž, abych ještě upřesnil předchozí informace: Single vyšel ve skutečnosti na konci roku 1974... žebříčkové žně mu však nastaly až v roce následujícím. A hrdinka té písně se vlastně původně jmenovala Brandy... a navíc stejnojmenná píseň Scotta Englishe už vlastně jednou hitem byla. Ještě Barry Manilow ji později nejen přejmenoval, ale především zpomalil, čímž jí také zajistil nesmrtelnost.

Možná jste postřehli, že jsme začali slavnými alby roku 1975, zatímco teď jsme se nenápadně smýkli k jednotlivým písničkám. Dlouho tu ale nebudeme, protože... inu hlavně proto, že nejúspěšnější písně roku 1975 na obou stranách oceánu jsou po zásluze zapomenuté, průměrné popové songy a jen pro úplnost si řekněme, že v Americe to byla píseň manželského dua Captain & Tennille *Love Keep Us Together*, v Anglii *Bye Bye Love*, úděsná předělávka hitu od Four Seasons v podání mé kdysi oblíbené skupiny Bay City Rollers, a v Austrálii píseň *January* od skupiny Pilot, která velmi slušně toho roku bodovala i v Británii.

Na druhou stranu nelze popřít, že zejména v Americe se až na první místo hitparády vyšplhalo i několik songů, které je radost poslechnout si i po létech. Jistě k nim patří hit skupiny The Ohio Players, kterou jsme si pouštěli minulý týden, písnička *Fire*, a taky song, který povstal z popela jako bájný Fénix s pomocí veleúspěšného filmu *Moulin Rouge*.

Ano, mám na mysli *Lady Marmalade*, jejíž originál pochází z roku 1975 a jejímž původním interpretem je ženské trio Labelle.

Labelle

Lady Marmalade

Když už jsem tady vyklopil, jak jsem se v dětství nešťastně zapletl s Karlem Gottem, a navíc zmínil fakt, že popové žebříčky existovaly i ve vzdálené Austrálii, rád bych doplnil, že vkus australských posluchačů se až vražedně shodoval s tím, co nás bralo v tehdejší Československu a – abych nebyl neupřímný – v celé hudebně zaostalé střední Evropě...

Takže píseň, která si v Americe či Anglii ani neškrtla, třeba hit *Mama mia* od Abby, strávil v Austrálii v čele žebříčku rovnou šest týdnů a další tři týdny zde kralovala Abba se skladbou *I Do I Do I Do I Do...* Dokonce tu uspěl i jeden z největších strašáků sezóny, hororová *Una Paloma Blanca...*

Jeden podstatný rozdíl tu ale byl. V našich rádiích jste nemohli slyšet nejpůsobivější objev australského roku 1975, domácí kapelu Skyhooks. Skyhooks si jako první v australské historii troufli vylézt na pódium našminkovaní a ve vysokých podpatcích, i když glitter rock pouze parodovali. Žádná parodie, má-li být úspěšná, se ovšem neobejde bez elementární schopnosti napsat dobrou písničku – a tu našťastí Skyhooks prokázali. V žebříčku toho roku bodovali hned se třemi písněmi ze své desky *Ego Is Not A Dirty Word* a až na úplný vrchol umístili zábavný song *Horror Movie*.

Skyhooks

Horror Movie

Fajnšmekry si ještě dovolím upozornit na začátek i konec písničky, velmi zajímavě podobný jedné mnohem slavnější písni, která jinak pojednává stejné téma: mám na mysli

Thriller od Michaela Jacksona. Skyhooks samozřejmě nahráli svou písničku o pár let dřív, proto to zmiňuji.

Tak... Poslechli jsme si tvrdý rock, folk, pop... a protože jsme v pořadu Musicology, musí nutně dojít také na funky music.

Již zmínění The Ohio Players vydali v roce 1975 výbornou desku *Fire* a ještě koncem téhož roku stihli vpašovat do hitparád svou asi vůbec nejznámější píseň, *Love Rollercoaster*. Jednu z nejzásadnějších desek dlouhé a pestré kariéry vydala i partička soustředěná okolo George Clintona, pod značkou *Parliament* vyšla deska *Mothership Connection*. Přelomovou desku v kariéře vydali také Earth, Wind and Fire, ta má název *That's the Way of the World*.

Ale nakonec asi vůbec nejúspěšnější funkovou desku roku vydala naprosto nepravděpodobná kapela, běloši ze Skotska hrající pod názvem Average White Band, čili Průměrná bělošská kapela. Deska vyšla pod zkratkou AWB v prosinci 1974 a přinesla kapele obrovský hit, funkovou instrumentálku *Pick up the Pieces*. My si ale pustíme rozpustilou předělávku dva roky starého hitu The Isley Brothers *Work to Do*...

AWB

Work to Do

Tak to byla skotská funková skupina Average White Band s písničkou *Work to Do*, kterou původně nahráli The Isley Brothers... Ti ale nic nemuseli skotským kolegům závidět, protože sami vydali ve stejném roce 1975 svou vůbec nejlepší desku *The Heat Is On*, z níž jsme si ostatně už v našem pořadu hráli.

Blíží se konec, a tak už jen telegraficky. V Evropě se velmi čekalo zejména na dvě desky. Všichni byli pochopitelně zvědaví, jak bude vypadat nová deska Pink Floyd po *Odvrácené straně Měsíce*, která vyvolala takovou vlnu nadšení, že už by snad bylo lépe ani nepokračovat. Pink Floyd to riskli... a můžeme říct, že deskou *Wish You Were Here* si rozhodně ostudu netrhli.

A velkou otázkou bylo i to, jak se vyrovnají Genesis s odchodem svého frontmana Petera Gabriela. Deska *A Trick of the Tail* většinu zarytých fanoušků i kritiků trpce zklamala... a já na to nemůžu opět říct nic jiného, než to, že ji považuji za skvělou.

A jiný populární, bílý Angličan roku 1975 dokončil na desce *Young Americans* svou konverzi k černé muzice. A Američané se mu za to náležitě odměnili: písnička *Fame*, kterou si teď pustíme, směla strávit Štědrý večer na prvním místě americké hitparády.

David Bowie

Fame

A teď velké dilemma... Jak se rozloučit? Jakou píseň vybrat na úplný závěr?

Dlouho jsem favorizoval tu, která se stala v aktuálním čase, tedy v roce svého vzniku, skutečnou hymnou mého dospívání. Píseň, kterou ti šťastnější z nás, ti, kteří nosili kazeťák Grundig ležérně hozený přes rameno, hráli na plné kule a rozčilovali tak pokojné občany... Píseň *Fox on the Run* od nedostižných představitelů žvýkačkového rocku, skupiny Sweet.

Pak jsem si ale řekl, že Sweety každý zná a že se raději pokusím zprostředkovat vám podobný zážitek, jaký jsem měl teprve před pár lety, kdy jsem narazil na jinou velkou píseň roku 1975.

Píseň, která sice neatakovala žebříčky stejně zdárně jako proslulý *Hon na lišku*, která nicméně celkem zřetelně dokumentuje, jaký je rozdíl mezi „liščí“ pubertou a pozdější dospělostí.

Proto si pustíme černošskou skupinu War a jejich famózní kousek *Low Rider*...

Přeju vám pěknou dobrou noc a nalaďte si Musicology i příští týden, kdy bude mým hostem baskytarista skupiny Monkey Business, Pavel Mrázek.

War

Low Rider